

ՀԱԶԱՐՈՍ ԱՂԱՅԱՆ

Անահիտ

aegitas

Աղայան Ռազարոս

Անահիտ

«Aegitas»

Ղազարոս Ա.

Անահիտ / Ա. Ղազարոս — «Aegitas»,

Պատմություն երկու իրար սիրող երիտասարդ հերոսների՝ հովվի աղջնակ Անահիտի եւ արքայազն Վաչագանի մասին: Համբերատար ու բանիմաց գեղեցկուհի Անահիտը Վաչագան թագավորին արհեստ գնահատել է սովորեցնում: Վաչագանը հանուն սիրած աղջկա դառնում է գորգագործ եւ պարտության մատնում թագավորության չար ուժերին: Ի վերջո արքան միայն այն մարդը չէ, որը թագավորում է, այլ այն մարդն է, որը արարել ու կառուցել գիտի, ու նաեւ սիրել: «Արհեստը մի այնպիսի բան է, որ ամենայն մարդ պիտի գիտենա, թե ծառա լինի, թե տեր, թե թագավոր եւ թե իշխան», եզրակացնում է «Անահիտ» հեքիաթում... եւ ապա՝ «աշխատությունը բոլոր առաքիներությունների մայրն է, ինչպես ծուլությունը ծնող է ամենայն մոլության» գրում է իր դուստր Անահիտին հղած նամակներից մեկում: Հետեւապես՝ աշխատանքը կյանքի հիմքն է. առանց դրա չի եղել, չկա եւ չի կարող լինել ոչ մի դաստիարակություն:

Содержание

Ա	5
Բ	7
Գ	9
Դ	11
Ե	12
Զ	13
Конец ознакомительного фрагмента.	14

Ղազարոս Աղայան «Անահիտ»

Ա

Մի ժամանակ Աղվանից աշխարհի թագավորանիստ քաղաքը Պարտավն էր, որ այժմ ավերակ է և ասվում է Բարդա: Դա գտնվում էր այժմյան Գանձակի և Շուշվա մեջտեղը՝ Թարթառ գետի վրա: Այդտեղ էր Վաչե թագավորի հոյակապ ապարանքը՝ իր ընդարձակ ծառաստանով, որ երկարումնեկ ձգված էր Թարթառի ափովը: Այդ հինօրյա արհեստական անտառը բնականից գերազանցում էր իր հսկայական չինարներով ու բարդիներով, որոնց բարձրության ստվերի տակ ծածկվում էին քաղաքի նույնիսկ ամենաբարձր աշտարակները: Նրա չորս կողմով քաշված ամուր պարիսպը վանդակի պաշտոն չէր կատարում բնավ այն թեթևաշարժ ու արագավազ այծյամների ու եղջերուների համար, որոնք այնտեղ խմբերով զբոսնելու և խաղալու ազատ սասպարեզ ունեին:

Մեկ անգամ Վաչե թագավորի միամոր որդին՝ Վաչագանը, որ մի նորահաս երիտասարդ էր, պալատի պատշգամբի վրա կոթնած նայում էր իրանց այդ ծառաստանին: Եղանակը գարնանային էր և առավոտյան արևաբացին: Աշխարհի բոլոր երգեցիկ թռչունները, կարծես խոսք մեկ արած՝ հավաքվել էին այդ ծառերի վրա, որ մի ընդհանուր նվագահանդես սարքեն և իրար հետ մրցեն: Մինն իր սրինգն էր փչում, մյուսն իր փողը, բայց հաղթանակը խոստոն էր տանում: Մոխակն էր այդ խոստոնը՝ բյուրբյուր Աղվանից, սիրահար սրտերի միակ մխիթարիչը: Նա որ սկսում էր նվագել իր բյուրաղի քնարը, իսկույն լուրն էին մյուսները և, ականջները սրած՝ նրան էին լսում և նրա դայլայլիկի բյուրավոր ելևէջներից դաս առնում: Մինը սովորում էր նրա ծվլոցը, մյուսը՝ նրա կլկոցը, մինը՝ շվշվալը, մյուսը՝ սուլելը, և մեկ էլ հանկարծ ամենքը միասին, միախառն ձայնով սերտում էին իրանց սովորած եղանակները:

Արդյոք սրանց էր ականջ դնում Վաչագանը այնպես լուռ, այնպես ակնապիշ: Ոչ... Ուրիշ հոգս, ուրիշ ցավ կար նրա սրտումը. սրանք միայն սաստկացնում էին նրա ցավը և խոր տխրության մեջ ձգում նրան:

Այս տխուր մտնտուքից հանեց Վաչագանին նրա մայրը՝ Աշխեն թագուհին, որ այդ պահուն մոտեցավ նրան և, մոտը նստելով, հարցրեց.

– Վաչի՛կ, ես տեսնում եմ, որ դու սրտումդ մի ցավ ունիս, բայց թաքցնում ես մեզանից: Որդի, ասա՛ ինձ, ինչո՞ւ համար ես այդպես տխուր:

– Մա՛յր, ճշմարիտ ես ասում, – պատասխանեց որդին, – աշխարհիս փառքն ու վայելչությունը աչքիս չեն երևում: Ուզում եմ հեռանալ աշխարհիցս, գնալ անապատ: Ասում են՝ Մեսրոպ վարդապետը կրկին եկել է Հացիկ, իր շինած վանքումը միաբանություն է հաստատել, աշակերտներ ժողովել, ուզում եմ ես էլ գնալ այնտեղ: Մա՛յր, դու չգիտես, թե ինչքա՛ն լավ գյուղ է այդ Հացիկը: Այնտեղի թե՛ տղերքը և թե՛ աղջկերքը այնպես սրամիտ, այնպես գեղեցիկ են, որ եթե տեսնես՝ կմնաս հիացած:

– Ուրեմն, նրա՞ համար ես գնում Հացիկ, որ այնտեղ տեսնես քո սրամիտ Անահիտին:

– Մա՛յր, դու որտեղի՞ց գիտես նրա անունը:

– Մեր պարտիզի տխակները բերին ինձ այդ համբավը: Միրելի՛ Վաչիկ, ինչո՞ւ ես մոռանում, որ դու Աղվանից թագավորի որդին ես: Թագավորի որդին կա՛մ թագավորի, կա՛մ մեծ իշխանի աղջիկ կուզի և ոչ թե՛ մի գեղջկուհի: Վրաց թագավորը երեք աղջիկ ունի, կարող ես ընտրել նրանցից որին կամենաս: Գուգարաց բղեշխն ունի մի շատ գեղեցիկ աղջիկ, որ իր միակ ժառանգն է, իր հարուստ կալվածների միակ տիրուհին: Մյուսյաց իշխանն ունի դարձյալ մի շատ սիրուն աղջիկ, վերջապես՝ մեր հազարապետի Վարսենիկն ի՞նչ պակաս աղջիկ է. մեր աչքի առջև մեծացած, մեր ձեռքով կրթված...

– Մա՛յր, ես արդեն ասացի, որ պիտի երթամ վանք, բայց եթե դուք ուզում եք, որ ես անպատճառ ամուսնանամ, ապա գիտացեք, որ իմ ուզածը միայն և միայն Անահի՛տն է...

Այս ասաց Վաչագանը և, ամոթից կարմրելով, վազեց դեպի պարտեզ, ինչպես մի ծանր բեռնից ազատված փախստական գերի...

Բ

Վաչագանի քսան տարին նոր էր լրացել: Նա երկայնացել էր իրանց պարտեզի բարդինների նման, բայց շատ քնքուշ, դժգույն և վատառողջ էր: Մանկությունից կրոնական կրթություն ստանալով մեծն Մեսրոպի աշակերտների մոտ՝ ստադիոն էր իր վարդապետների օրինակին հետևել, քաշվել մի վանք, աշակերտներ պատրաստել և քարոզչության նվիրվել: Բայց նրա այդ ձգտումը հակառակ էր իր ծնողաց կամքին, ըստ որում՝ ի՛նքն էր նրանց միակ զավակը, ի՛նքն էր Աղվանից թագավորության միակ ժառանգը:

«Որդյա՛կ իմ Վաչագան, – ասում էր հայրը շատ անգամ, – դու գիտես, որ իմ հույսը միայն դու ես, դո՛ւ պետք է մեր տան ճրագը վառ պահես, մեր օջախի հիշատակը՝ կենդանի: Պետք է, ուրեմն, ամուսնանաս, ինչպես որ աշխարհիս օրենքն է»:

Որդին միայն կարմրում էր հոր այդ առաջարկությունը լսելիս և չէր իմանում՝ ի՞նչ պատասխան տա, ըստ որում՝ ամուսնության վրա նա չէր մտածել և չէր էլ ուզում մտածել: Բայց հայրը նրան հանգիստ չէր տալիս, և նույն առաջարկությունը, ավելի գրավիչ խոսքերով, նա անում էր շաբաթը մի քանի անգամ: Հոր այդ ստիպումներից ազատ մնալու և նրան ուշ-ուշ տեսնելու համար ինքն իրան որսորդության տվավ Վաչագանը, թեև զբոսասեր չէր, այլ՝ ավելի սիրում էր շարունակ տանը նստել և կարդալ: Այնուհետև առավոտները վեր էր կենում շատ վաղ և ընկնում սար ու ձոր և երեկոները շատ ուշ ետ դառնում: Երբեմն երեք-չորս օրով ուշանում էր և ծնողացը տարակուսության մեջ ձգում: Շատ իշխանների որդիք ուզում էին նրան ընկերանալ և նրա հետ միասին ման գալ, բայց ինքը չէր հոժարում: Նա հետը վերցնում էր միայն իր ստերին և քաշ ծառային՝ Վաղինակին, որ մի պնդակազմ և քաջառողջ տղամարդ էր, և իր հավատարիմ շունը՝ Չանգին, որ թեև դեռ լակոտ, բայց արդեն մի ահագին զամբող էր: Սրանց հանդիպող մարդիկը չէին իմանում, որ մինը թագավորի որդին է, և մյուսը՝ նրա ծառան, ըստ որում՝ երկուսն էլ միևնույն հասարակ որսորդի հագուստն ունեին հագած, երկուսն էլ՝ միևնույն նետաղեղը ունեին և լայնաշեղք դաշույնը կախած գոտիկներից, միայն պաշարի պարկը Վաղինակն էր կրում: Շատ անգամ իջնում էին զանազան գյուղերում, և Վաչագանը, իբրև մի օտար մարդ, ծանոթանում էր գյուղացոց կյանքին, տեսնում էր նրանց ամենօրյա հոգսերն ու կարիքները, նկատում էր, թե ովքե՛ր են բարություն անում և ովքե՛ր՝ անիրավություն: Հանկարծ շատ կաշառակեր դատավորներ հեռացվում էին իրանց պաշտոնից, և նրանց տեղ լավերն էին նշանակվում, շատ գողեր բռնվում ու պատժվում էին, շատ նեղության մեջ ընկած տներ ու համայնքներ օգնություն էին ստանում թագավորից՝ առանց իմաց տալու նրան իրանց նեղությունը: Այսպես մի աներևույթ գորություն ամեն տեղ ամեն բան տեսնում էր և հոգացողություն անում: Այս տեսնելով՝ ժողովուրդն սկսեց հավատալ, որ Վաչե թագավորը Աստծու պես իմանում է, թե՛ ո՛ւմ ինչ է պետք, և ո՛վ է պատժի կամ վարձատրության արժանի մի բան արել: Էլ ոչ մի տեղ ո՛չ գողություն էր լինում և ո՛չ մի ուրիշ անարդարություն: Բայց ոչ ոք չէր իմանում, որ այդ լավ փոփոխության միակ պատճառը թագավորի որդին էր:

Վաչագանի այս տեսակ թափառական ճանապարհորդությունը իր համար էլ ունեցավ լավ հետևանք: Նա ավելի զվարթացավ և առույգացավ: Նա սկսեց ավելի ուժեղանալ և ճարպիկանալ՝ քան թե առաջ էր: Մոտիկից տեսնելով ժողովրդի հոգսերը՝ նա զգաց, թե ինչքա՛ն բարիք կարող է անել մի թագավոր իր երկրի համար, և սկսեց փոքր առ փոքր ճգնվելու միտքը թողնել: Նրա սրտի սերն արդեն վառվելու հատկություն էր ստացել, հարկավոր էր միայն մի առիթ, մի շփումն, որ ցույային նրա լուսափայլ ճառագայթները, այդ առիթը շուտով վրա հասավ:

Մեկ օր իրանց սովորական որսորդության ժամանակ Վաչագանն ու Վաղինակը հասան մի գյուղ և նստեցին նրա աղբյուրի մոտ, որ հանգստանան: Շատ դադրած ու քրտնած էին: Գյուղի աղջկերքը եկել էին աղբյուրից ջուր տանելու և հերթով լցնում էին կուժերն ու փարչերը: Վաչագանը սաստիկ ծարավել էր: Նա ջուր ուզեց, և աղջիկներից մինը լցրեց փարչը և ուզեց Վաչագանին տալ, բայց մի ուրիշ աղջիկ նրա ձեռքից խլեց փարչը և դարսկեց: Ինքը նորից

լցրեց, բայց էլի դարտկեց: Վաչագանի թուրը ցամաքել էր, և անհամբեր սպասում էր, թե՛ երբ պետք է արդյոք իրան ջուր հասցնեն, բայց մեր անծանոթ աղջկա հոգը չէր այդ. նա կարծես խաղ էր անում, լցնում, դարտկում էր և այդ կրկնեց շորս-հինգ անգամ, միայն վեցերորդ անգամին տարավ, իրան անծանոթ որսորդին տվավ:

Վաչագանը երբ որ խմեց և փարչը տվավ Վաղինակին՝ ինքն սկսեց խոսեցնել աղջկանը և հարցրեց, թե՛ ինչո՞ւ նա իսկույն չբերավ ջուրը. շիհնի՞ թե կատակ անել ուզեց կամ բարկացնել: Աղջիկը նրան պատասխանեց.

– Մենք սովորություն չունինք մի օտար երիտասարդի հետ կատակ անել, մանավանդ՝ երբ նա ջուր է ուզում: Բայց ահա՛ ինչ էր իմ միտքը: Ես տեսա, որ դուք դադրած ու քրտնած եք, իսկ այդ վիճակի մեջ սառը ջուրը վնաս է մարդուն, դրա համար ես գիտությամբ ուշացրի, մինչև դուք մի փոքր հանգստանաք և հովանաք:

Աղջկա խելոք պատասխանը զարմացրեց Վաչագանին, բայց գեղեցկությունն ավելի ևս հիացրեց նրան: Նրա աչքերը խոշոր, թուխ-թուխ և վառվառ էին, ունքերը՝ կարծես վրձինով քաշած, գլուխը բաց էր, և ծամերը փոված թիկունքի վրա, ճակատը՝ լայն, քիթ ու պոռչը՝ նկարածի պես: Ոչինչ զարդ ու զարդարանք չունեք, հագուստը մի կարմիր մետաքսե շապիկ էր, որ նրա վայելչակազմ հասակը ծածկում էր մինչև ոտները, և մի ասեղնագործած բաճկոնակ, որով կոճկված էր նրա բարակ մեջքն ու լայն կուրծքը: Ոտքերը բոբիկ էին, բայց նոր լվացված կաթնաղբբի ջրով՝ բամբակի պես սպիտակին էին տալիս: Այսպես էր Անահիտի արտաքին կերպարանքը, բայց նրա դեմքի գծագրության, նրա աչքերի մեջ մի այնպիսի գրավիչ գորություն կար, որ իսկույն կախարդեց Վաչագանին և ապշեցրեց նրան:

– Անունդ ի՞նչ է, – հարցրեց Վաչագանը:

– Անահիտ, – պատասխանեց աղջիկը:

– Ո՞վ է քո հայրը:

– Իմ հայրը մեր գյուղի նախրչի Առանն է: Բայց ինչո՞ւ ես ուզում իմանալ, թե իմ անունն ինչ է, կամ ով է իմ հայրը:

– Ոչի՞նչ, հենց այնպես հարցնում եմ. հարցնելը հո մե՞ղք չէ:

– Եթե հարցնելը մեղք չէ՝ խնդրեմ, դու էլ ինձ ասես, թե ինքդ ո՞վ ես, ո՞րտեղացի ես:

– Սո՞ւտ ասեմ, թե՞ ճշմարիտ:

– Ո՞րը քեզ արժան կհամարես:

– Իհարկե, ես արժան կհամարեմ ճշմարիտը, իսկ ճշմարիտն այս է, որ ես հիմա չեմ կարող ուղիղն ասել, թե ես ով եմ, բայց խոսք եմ տալիս մի քանի օրից հետո հայտնել:

– Շա՛տ լավ: Շնորհեցեք ինձ փարչը, և եթե էլի ջուր եք կամենում՝ բերեմ:

– Ո՛չ, շնորհակալ եմք. դու լավ խրատ տվիր մեզ, այդ կհիշենք միշտ և քեզ չենք մոռանալ:

Անահիտն առավ փարչը և հեռացավ:

Գ

Երբ որ մեր որսորդները ճանապարհ ընկած գնում էին դեպի տուն՝ Վաչագանը հարցրեց Վաղինակին.

– Վաղինակ, դու մեր Բարդուղի տեսա՞՞ծ ես սրա պես գեղեցիկ աղջիկ:

Վաղինակը պատասխանեց.

– Ես լավ չնկատեցի նրա գեղեցկությունը, ինացա միայն, որ իրանց գյուղի նախրչու աղջիկն է:

– Չես նկատել, բայց լավ ես լսել: Այդ նրանից է, որ քո ականջներն ավելի սուր են, քան թե աչքերդ, բայց քո սուր ականջները շատ սխալ են լսում:

– Ո՛չ, սխալ չեն լսում, աղջիկն ի՛նքն ասաց, որ իր հայրը իրանց գյուղի նախրչին է:

– Շա՛տ լավ, բայց դրանից ի՞նչ դուրս եկավ, ես կարծում եմ, որ այդ հանգամանքը նրա հրաշալի գեղեցկությունից ո՛չ մի մագ չպակսեցրեց և նրա արժանավորությունն ավելի ևս բարձրացրեց:

– Ուրեմն դու, երբ որ թագավոր դառնաս, մի նախրչական շքանշան հնարի՛ր և նրանով բարձրացրու քո իշխաններին:

– Նախրչական նշանն այնքան բարձր է, Վաղինակ, որ կարելի չէ տալ ո՛չ մի իշխանի: Այդ նշանը կարող են կրել միայն թագավորներն ու հայրապետները: Դու չգիտե՞ս միթե, որ այն գավազանը, որ տրվում է թագավորներին և հայրապետներին՝ հովվական նշան է:

– Հովվակա՛ն, բայց ոչ թե նախրչական:

– Հովիվն ու նախրչին ինչո՛վ են զանազանվում միմյանցից, եթե ոչ նրանով, որ հովիվը միայն այժ ու ոչխար է արածացնում, իսկ նախրչին՝ ամեն ինչ. ոչխար, այծ, տավար, գոմեշ, ձի, էշ, ջորի և մինչև անգամ՝ ուղտ: Եվ թագավորի պաշտոնն ավելի նախրչության է նման, քան թե հովվի, ըստ որում՝ նրա ժողովուրդը միայն ոչխարներից ու այծերի՛ց չէ բաղկացած, այլ՝ շատ տեսակ կենդանիներից: Մի՞թե քեզ հայտնի չէ, որ Աստված ամենից շատ նախրչիններին է սիրել . ի՞նչ են եղել Աբրահամ, Մոսես, Դավիթ, եթե ո՛չ մի-մի նախրչի: Ո՞վ էր Աստծուն ավելի սիրելի՞ Եսա՞վը, որ մեզ նման որսորդ էր, թե՞ Հակոբը, որ նախրչի էր: Իմ կարծիքով, նախրչի են եղել աշխարհիս բոլոր արդար մարդիկը՝ Աբելից սկսած մինչև այս գյուղի նախրչին, որ այսքան գեղեցիկ ու խելոք աղջիկ ունի:

– Քեզ հետ վիճել կարելի չէ, իշխա՛ն . քիչ էլ որ խոսեցնեն, դու Մեսրոպ վարդապետի քարոզները կկարդաս գլխիս: Թող գեղեցիկ լինի նախրչու աղջիկը. ասած է «Աչքի սիրածը տգեղ չի լինիլ»: Բայց ես կարծում եմ, որ եթե այդ աղջիկը լիներ մի երկրագործի աղջիկ՝ դու չէիր ասիլ, որ Կայենը երկրագործ էր, բայց կասեիր. «Երկրագործ են եղել աշխարհիս բոլոր լավ մարդիկը՝ Ադամից սկսած մինչև այս գյուղի երկրագործը, որ մի այսքան սիրուն աղջիկ ունի»:

– Վաղինակ, մի բույն թող քո սրախոսությունդ և ինձ ուղի՛ղն ասա. Անահի՞տն է գեղեցիկ, թե՞ մեր հագարապետի աղջիկ Վարսենիկը:

– Ես կարծում եմ, որ իբրև իշխանուհի՝ հագարապետի աղջիկն է գեղեցիկ, իսկ իբրև նախրչուհի՝ այդ գեղջկուհին. մինը մյուսի տեղը չի բռնիլ:

– Բայց ո՞րը կլինի ավելի խելոք՝ Անահի՞տը, թե՞ Վարսենիկը:

– Ես ոչ մեկի խելքը չեմ չափել, բայց կարծում եմ, թե՞ Վարսենիկը շատ լավ գիտե, որ մեր Թարթառի ջուրը ոչ ոքի վնաս տված չէ՛, և այդ պատճառով՝ երբ որ դու նրանից ջուր ուզես, նա հարկ չի համարիլ քո Անահիտի պես նագ ու սագ անել և թուրք ցամքած թողնել:

– Վաղինակ...

– Հրամայի՛ր, իշխան...

– Վաղինակ, դու ինձ չե՛ս սիրում...

– Իշխա՛ն, ես հասկանում եմ քո միտքը: Ես տեսա, որ այդ առասպելական Անահիտի թերթևունքները նետերի պես ցցվեցան սրտիդ մեջ, բայց ցավում եմ, որ այդ վերքը քո մեջ պիտի անբժշկելի դառնա...

Վաչագանն այլևս չխոսեց և ընկավ մի խոր մտածության, մի երևակայական աշխարհի մեջ: Լռեց և Վաղինակը: Միայն Չանգին սովորականից դուրս ավելի ուրախ էր թռչկոտում ու խաղում, կարծես մի նոր որսի հոտ լիներ առած:

Դ

Նախընթաց դեպքից մի քանի օր անցած թագավորն ու Վաղինակը երկար խոսակցություն ունեին: Խոսակցության առարկան Վաչագանն էր:

– Վաղինակ, – ասաց թագավորը, – դու մի փոքր երեխա ես եղել, որ մեր տունն ես եկել, ես քեզ հարազատ որդու պես եմ պահել: Այսօր դու ինքդ որդու տեր ես և կարող ես զգալ, թե ի՞նչ է որդեսիրությունը: Մեր Վաչագանը քեզ եղբորից չի գանազանում և միայն քե՛զ է հայտնում իր սրտի գաղտնիքը: Դու պետք է իմանաս նրա միտքը և հայտնես մեզ, որ մենք մեր ձեռքից եկած հնարը գործ դնենք:

Վաղինակը պատասխանեց.

– Հա՛յր թագավոր, Վաչագանն այնքան գաղտնապահ է, որ ինձ էլ չի բաց անում իր սիրտը, միայն այս վերջին օրերս ես նրա մեջ մեծ փոփոխություն եմ նշմարում: Ես կարծում եմ, որ նա սիրահարված է Անահիտ անունով մի աղջկա վրա:

– Ո՞վ է այդ Անահիտը:

– Դա Հացիկ գյուղի նախրչու աղջիկն է:

– Նախրչո՞ւ...

– Այո՛:

– Այդ նախրչու Անահիտը մի աստվածուհի պետք է լինի, ուրեմն, որ կարողացել է Վաչագանին այդպես կախարդել և կակղացնել նրա քարացած սիրտը:

– Հայր թագավոր, ես միշտ փտնում եմ այդ աղջկանը, ծիծաղում եմ Վաչագանի վրա, բայց գուր է անցնում իմ աշխատությունը, և կարծում եմ, որ պիտի գուր էլ անցնի, ըստ որում՝ այդ աղջիկը ճշմարիտ որ մի աստվածուհի է. նրա գեղեցկությունը մի հիացք է, իսկ խելքի մասին հրաշքներ են պատում: Ասում են՝ գյուղի ծերերը նրա խորհրդին են դիմում ամեն դժվար հանգամանքներում: Ո՛չ մի երիտասարդ նրա քաջությունը չունի, ո՛չ մի օրիորդ՝ նրա ձեռքի ճարտարությունը: Նրան անվանում են «Անտառների թագուհի», ըստ որում՝ իր հոր նախրից երբ որ մի ապրանք է կորչում կամ գողացվում, նա իսկույն, մի կրակոտ ձի հեծած՝ սար ու ձոր է ընկնում և որտեղից լինի՝ գտնում բերում է: Այս տեղեկությունները ես հավաքել եմ Վաչագանից ծածուկ և ոչինչ չեմ հայտնել, որ ավելի ևս չտաքանա, բայց ինչպես ես տեսնում եմ, նա առանց այս էլ նրանից ձեռք վերցնողը չէ: Ես հույս ունիմ, որ ինքը եթե ձեզ չհայտնե, մայր թագուհուց չի թաքցնի: – Եթե այդպես է՝ ես կհայտնեմ մորը: Շնորհակալ եմ, որ ինձ նախապատրաստեցիր քո տված տեղեկություններով:

Վաղինակը ճշմարիտ որ լավ նախապատրաստեց թագավորին: Նա Անահիտի գովասանքը, իր կարծիքով, չափազանցության հասցրեց ավելի այն մտքով, թե՛ բան է, եթե որդու կողմից գիշում չլինի, գոնե ծնողաց կողմից լինի, որ Վաչագանի մուրագն անկատար չմնա: Ահա՛ այս խոսակցությունից հետո էր, որ մայրն ինացավ որդու տխրության գաղտնիքը:

Ե

Թագուհին երբ որ իմացավ Վաչագանի վճռական խոսքը, թե՛ նա միայն Անահիտին կուզի և ուրիշ ոչ ոքի, հայտնեց թագավորին, որ իրանց որդին Հացիկ գյուղի նախարչու աղջկանն է հավանել, և պատմեց բոլորը, ինչ որ ինքը լսել էր: Այս լուրը շուտով տարածվեց ամբողջ պալատի մեջ: Բոլոր ծառաներն ու նաժիշտներն իմացան: Մյուս օրը ամբողջ քաղաքը դողդուցում էր այդ նոր համբավով: Գյուղացիք ուրախացան, որ թագուհին իրանցից կլինի, և նրա օրով իրանք շատ բախտավոր կլինին: Մեծ-մեծ իշխանները տխրեցան, թե՛ ինչո՞ւ թագավորի որդին ռամիկ նախարչուն իրանցից բարձր համարեց: Վաճառականները ծիծաղում էին, թե՛ երևի թագավորի որդին խելքը կորցրել է, որ փոխանակ հարուստ օժիտով աղջիկ ուզելու՝ մի աղքատի աղջիկ է ուզում: Պակաս չէին և սրախոս մարդիկ, որոնք այդ առիթով զանազան առասպելներ էին հնարում և պատմում սրան-նրան:

Ահա՛ թե ինչ էին ասում այդ սրախոսները.

– Բաբի՛կ, ասում են՝ մեր թագավորի որդին նախարչու աղջիկ է ուզում, լսե՛լ ես...

– Այդպես չէ, սիրելի՛ Սադոկ, դու սխալ ես լսել: Այդ նախարչին իսկապես նախարչի չէ, այլ՝ թագավոր է, բայց որովհետև իր հպատակները բոլորն էլ անասուններ են, այդ պատճառով նրան նախարչի են ասում: Հիմա մենք որ հիմար լինինք, մի՞թե դրա համար պետք է մեր թագավորին տավարած անվանեին: Մեր թագավորի խնամացումն մի շատ իմաստուն թագավոր է. նա իմանում է բոլոր անասունների լեզուն, այդպես մեկ էլ Սողոմոն իմաստունն է եղել:

– Ի՛նչ ես ասում... մի՞թե անասուններն էլ ունին թագավոր:

– Ինչո՞ւ ես զարմանում: Հապա չե՞ս լսել, որ ասում են՝ մորեխների թագավորը, օճերի թագավորը, մրջյունների թագավորը, մեղուների թագուհին: Եվ մարդիկն էլ դեռ այն ժամանակն են սկսել թագավոր ունենալ, երբ նրանց խելքը անասունների խելքից բարձր չի եղել:

– Ես այդ գիտեմ, բայց չեմ լսած, որ տավարներն էլ ունենան թագավոր: Մեկ էլ, որ ասենք՝ օճերի թագավորը օճ է, մորեխներինը՝ մորեխ, բայց տավարներինը մի՞թե մարդ է:

– Հապա մարդ որ չլիներ, էլ ինչպե՞ս աղջիկ կունենար, էլ ո՞ւմ կուզեր մեր թագավորի որդին, երևի մարդ է, որ աղջիկ ունի, և այն էլ՝ գիտե՞ս ինչպե՞ս աղջիկ. շատ գեղեցիկ և շատ իմաստուն: Ասում են՝ այդ աղջիկը մարդու չի գնում, և դեռ հայտնի չէ, թե արդյոք մեր թագավորի որդուն կուզի՞, թե՞ ոչ:

– Ի՛նչ ես ասում:

– Հապա դու ի՞նչ ես կարծում...

Զ

Թագավորն ու թագուհին տեսան, որ չեն կարողանում Վաչագանի միտքը փոխել, մի երեկո խորհուրդ արին և վճռեցին, որ ընդունեն նրա ընտրությունը:

Թագավորն ինքը շատ բարի մարդ էր, նա սրտով հակառակ չէր ամենևին որդու ընտրությանը: Նա մինչև անգամ ուրախ էլ էր, որ իր որդին բոլոր հպատակների վրա հավասար աչքով է նայում և մեկը մյուսից բարձր չի դասում: Նա միայն վախենում էր, թե՛ միգուցե դրանով գոռոզ իշխաններին գրգռե իր դեմ: Բայց երբ որ իմացավ, թե՛ գյուղացիք շատ ուրախ են այդ բանին, և Անահիտն էլ բարձր համբավ է ստացել նրանց մեջ, ի՛նքն սկսեց համոզել թագուհուն, որ հոժարի այդ բանին...

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.